

Seminár „Leader as a Driver for Rural Europe: Workshop for New LAGs“

V dňoch 19. – 20. 1. 2011 sa v Bruseli konalo stretnutie nových miestnych akčných skupín z celej Európy. Úvod patril Európskemu komisárovi pre Poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka, ktorý sa k nám prihovoril inovatívne bez osobnej účasti prostredníctvom videonahrávky. Vo príhovore zaznela jeho ústredná myšlienka a to, že MAS a prístup Leader budú v centre pozornosti rozvoja vidieka i naďalej, najmä vzhľadom na pridanú hodnotu, ktorú spolupráca miestnych aktérov prináša. Prioritou nového obdobia by malo byť sieťovanie a budovanie partnerstva pričom podstatné je odovzdávať naše know-how ďalej menej skúseným miestnym akčným skupinám. A teda budúcnosť nie je verejno-súkromné partnerstvo v jednom regióne, či štáte, ale naprieč celou Európou. Za veľmi dôležité tiež považuje spoluprácu mesta a vidieka a ich zblížovanie, pričom je potrebné domyslieť nový prístup ako na to na princípoch zdola nahor.

Adrian Neal ako zástupca EN RD Contact Point pripomenul ústredný cieľ tejto európskej siete, ktorým má byť zvyšovanie efektívnosti a účinnosti našej práce. Predstavil činnosť tejto siete, kde sú vytvorené tematické pracovné skupiny a tiež tzv. ohniskové skupiny, ktoré majú riešiť otázku napr. implementácie programu Leader a problémy MAS, zaoberajúc sa pritom zlepšovaním činnosti práce aktérov na vidieku, ale i vhodným posunom a využitím informácií a pod. Medzi veľmi dôležité aktivity tejto organizácie patrí informačná činnosť, ktorá je prezentovaná a posúvaná smerom verejnosti najmä prostredníctvom webovej stránky, ale aj prostredníctvom publikácií, z ktorých spomenul Rural news, Newsletter, Rural Review a pod. Rovnako sa snažia zaviesť tzv. Fórum informácií. Ich iniciatíva však siaha i do oblasti prínosu informácií v otázkach podnikania v poľnohospodárstve, riešia databázu projektov rozvoja vidieka, pričom zaznela výzva pre odovzdanie informácií o našich projektoch pre zverejnenie. V budúcnosti plánujú spustiť vydávanie časopisu o verejných statkoch a o organizáciách pôsobiacich v poľnohospodárstve. V závere pripomenul, že v súčasnosti stále prebieha diskusia o spoločnej pôdohospodárskej politike (SPP), kedy práve EN RD 11. 2. 2011 pristúpi k spracovaniu všetkých diskusných podnetov. Tento seminár považuje Adrian Neal za začiatok prepojenia vidieckych oblastí Európy s využitím čo najvyššieho množstva nástrojov pre informovanosť.

Petri Rinne (Fínsko) ako nový predseda ELARDu hovoril o perspektívach organizácie, ktorá je spojená s budúcnosťou MAS. A túto dokazuje práve vznik obrovského počtu nových MAS, a to nielen na území Európy, ale i Latinskej Ameriky, či Afriky. Túto organizáciu založilo v roku 1999 päť krajín EÚ a to Francúzsko, Grécko, Írsko, Taliansko a Španielsko s hlavným cieľom presadzovať spoločné záujmy na princípoch „zdola nahor“. Petri Rinne je zároveň predsedom MAS a ako vtipne poznamenal, kde majú 1 muža, žiadnu ženu a dvoch vlkov“. V tomto území považovali za dôležité upevniť dôveru medzi miestnou akčnou skupinou a riadiacim orgánom na národnej úrovni, pričom nikto nesmie byť eliminovaný pri dôležitých rozhodnutiach týkajúcich sa aplikácie prístupu Leader. Pracovať tam, kde je záujem založiť MAS považuje rovnako za dôležité, ako aj budovať verejno-súkromné partnerstvo na báze 1/3, čo znamená 1/3 zástupcovia verejného sektora, 1/3 občania a 1/3 podnikateľské subjekty. Za dôležité považuje tiež otvorenosť vstupu novým členom do už existujúcej MAS, ktorí častokrát prinesú „nový vietor“. Nemenej dôležitý je networking (sieťovanie) smerom navonok a zavádzanie inovácií, pričom je nevyhnutné nájsť rovnováhu medzi inováciou a rizikom so správnou mierou tolerancie k tomuto riziku. V súčasnosti je často skloňovaný pojem indikátor ako „merač“ výstupov, pričom je potrebné hľadať vhodné strategické indikátory pre konkrétne stratégie. Pokiaľ ide o meranie výstupov prostredníctvom indikátorov to v predchádzajúcich obdobiach, kedy sa prístup

leader aplikoval bolo nedostatočne využívané, uplatňované až zanedbané. A teda v závere zaznela otázka „AKO MERAŤ A S AKÝMI INDIKÁTORMI?“

Jean Michel Courades (DG AGRI, Unit G3) je vnímaný ako kurátor prístupu leader, ktorý sa aplikuje už 20 rokov počas 4 období. Toto obdobie je dostatočne dlhé na to, aby sa dalo zapravdu tomu, že lokálne sily (právomoc) je potrebné dať lokálnym aktérom. Pripomenul históriu Leadra, pričom predpokladá, že do konca tohto programovacieho obdobia bude založených celkom 2300 MAS, čo je skutočne vysoké číslo. J. M. Courades sa venoval štatistickým informáciám, ktoré sa priebežne zachytávajú a týkajú sa počtu MAS, čerpania výdavkov, realizácie projektov spolupráce a pod. Tie je možné nájsť na oficiálnych webových stránkach už spomínaných organizácií. Upozornil však na systém vyhodnocovania projektov i celej stratégie, kde základ musia tvoriť jasne merateľné indikátory. Rovnako spomenul potrebu čo najlepšie ošetriť možné konflikty záujmov, ako aj to, aby miestne samosprávy v území nedominovali.

Rovnako hovoril o troch systémoch, ktoré sú v krajinách EÚ pri aplikácii Leadra zavedené. Najviac rozšírený je systém rozhodovania na lokálnej úrovni, ale systém financovania prostredníctvom platobnej agentúry. Tretí – najmenej rozšírený, ale najviac decentralizovaný systém predstavuje rozhodovanie, ale i financovanie na úrovni MAS. Rovnako zazneli úvahy o systéme financovania prostredníctvom zálohových platieb, ale i úvahy o problémoch konečných príjemcov podpory jednak je tu či už na národných úrovniach, ale v niektorých prípadoch i na úrovni EÚ problém s obmedzením oprávnenosti subjektov v území žiadať o finančné prostriedky z tohto programu, ďalej je tu príliš veľká byrokracia, neprimerané nároky pre implementáciu malých projektov. Zaznela tiež požiadavka k pravidlám kontroly u projektov inovatívnych a experimentálnych, kde je vyššie riziko a neistota správnej implementácie.

V rámci diskusie po úvodnom bloku prednášok zazneli z pléna otázky na to, ako udržať entuziazmus a mobilizáciu ľudí. Odpoveď by mal byť komunikačný plán a správna koordinácia komunikácie i prostredníctvom blogov, facebooku, cestou youtube a pod., čím sa mnohým MAS darí zapájať do procesu mladých ľudí. Tajomstvo úspechu je teda neustála komunikácia.

Po krátkej prestávke na kávu začali tzv. panelové diskusie, kde moderátormi boli Hans-Olof Stalgren a Jela Tvrdoňová, ktorí komunikovali s piatimi „panelistami“ z ČR, Rumunska, Fínska, Estónska a Malty.

Kľúčové myšlienky:

- **Pri implementácii stratégií si udržať konštantnú rýchlosť?**
- **ISRÚ musí byť dostatočne pružná?**
- **Možnosť meniť hodnotiace kritériá?**
- **Je dôležitá kvalita i kvantita?**

Druhý deň sa niesol v znamení workshopov, kde sme rovnako zachytili niekoľko kľúčových myšlienok:

- **Inovácia = odvaha niešť riziko**
- **Finančný Damoklov meč nesmie brániť inováciám**
- **Dôležitý je výskum v MAS ako potenciál informácií pre aplikáciu inovácií**
- **Návodom na úspech je nájsť spôsob ako „zlúčiť/spojiť“ tých ľudí, ktorí sa na vidiek prisťahujú, s tým, ktorí tam žijú desiatky rokov.**

- Pre inovácie je dôležité ich zavedenie do praxe. Tu zohráva dôležitú úlohu náhoda a šťastie.
- Konkurencia vyvoláva inšpirácie.
- Dôvodom zaostávania je klamstvo, podvod, nedôvera a závisť.

Týmito myšlienkami môžeme ukončiť správu z účasti na danom seminári, ale rovnako tak otvoríť úvahy v našom území o tom, čo je a čo nie je pre nás všetkých dôležité.

Spracovala Ing. Andrea Hradiská, predseda OZ MAS LEV, o. z.

V Levoči dňa 24. 1. 2011

